

Yttrande från Finsk-svenska gränsälvskommisionen om miljökonsekvensbedömning (MKB) av myndigheternas planer och program för potentiella vindkraftsområden till havs i den ekonomiska zonen (EEZ)

Arbets- och näringslivsministeriet ber om synpunkter på miljökonsekvensbedömningen (MKB) av myndigheternas planer och program för potentiella platser för havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen. Gränsälvskommisionen tackar för yttrandebegäran och lämnar följande kommentarer:

De potentiella områden för havsbaserad vindkraft i den exklusiva ekonomiska zonen som berörs av bedömningen ligger utanför tillämpningsområdet för gränsälvsöverenskommelsen. Anledningen till kommissionens intresse för vindkraft i det större Östersjöområdet, även om det inte ligger inom det geografiska tillämpningsområdet för gränsälvsöverenskommelsen mellan Sverige och Finland (Prop. 2009/10:212), är att kommissionen känner ett ansvar för vandringsfiskbestånden. I detta sammanhang vill kommissionen också understryka ansvaret för anadroma fiskbestånd enligt FN:s havsrättskonvention och dess artikel 66: Stater från vars floder anadroma fiskbestånd härrör skall ha det främsta intresset och huvudansvaret för sådana bestånd.

I syftet av gränsälvsöverenskommelsen anges att särskild uppmärksamhet ska fästas vid bevarande och hållbart nyttjande av fiskbestånd (artikel 2.2 d). Torneälvsloxen är ett bra exempel på en vandrande fiskart som använder ett stort område under sin vandring till södra Östersjön och till och med till danska vatten. Det bör i detta sammanhang också noteras att Torneälvsloxen är en Natura 2000-art i Sverige.

Kommisionen vill betona att det fortfarande finns otillräcklig kunskap om och erfarenhet av effekterna av havsbaserad vindkraft på vandrande fisk, särskilt under de naturliga förhållandena i Bottniska viken och Bottenhavet. Till exempel är kunskapen om laxens vandringsbeteende ganska begränsad eftersom den huvudsakligen baseras på fångstdata, dvs. vi vet var laxen simmar baserat på var den fångas vid fiske. Å andra sidan finns det ingen information om var laxen inte vandrar och vilka andra rutter den tar (som inte är kända om de inte fiskas). Kommissionen påpekar också att det saknas information om laxsmoltens utvandring från älven.

Kumulativa och kombinerade effekter

Med tanke på den stora mängd vindkraft som planeras över ett stort område från Bottenhavet till södra Östersjön är det en stor utmaning att bedöma de kumulativa effekterna på vandrande fiskarter som kan vandra genom eller förbi flera planerade vindkraftsparker under sin livscykel.

Kommisionen betonar att MKB:n för havsbaserade vindkraftsparker i den exklusiva ekonomiska zonen också bör bedöma de kumulativa och kombinerade effekterna av projekt i finska vatten. Det skulle också vara lämpligt att bedöma de kumulativa och kombinerade effekterna av potentiella havsbaserade vindkraftsprojekt på den svenska sidan, liksom projekt som är belägna i havsområden som Torneälvsloxen utnyttjar under dess livscykel (även i södra Östersjön).

Yttrandet har beretts av kommissionens vatten- och miljöingenjör Simja Lempinen. Kommissionen har godkänt yttrandet via e-post t.o.m. 19 juni 2025 och yttrandet har sparats i ACTA diariehanteringssystem.

Finsk-svenska gränsälvskommisionen